
Učitelství není všechno

Učitelství není všechno

PRAHA 23. dubna 2004 | 14:58 Takzvaně nekvalifikovaný učitel ještě nemusí být špatný učitel. Tuto zkušenost udělalo mnoho ředitelů. Problém je, že doplnit si vzdělání není vždycky snadné

Ubývá dětí, škol i učitelů. Neubývá ale nekvalifikovaných kantorů. Právě naopak - zatímco ve školním roce 1996/97 jich bylo v českých základních školách zaměstnáno sedm a půl tisíce, letos je to už přes deset tisíc. Přitom se všichni odborníci včetně školní inspekce ohánějí kvalifikovaností učitelů jako jednou ze základních podmínek kvalitní výuky.

Je ale diplom z pedagogické fakulty skutečně tím nejdůležitějším záznamem v osobním curriculum učitele? Někteří ředitelé i rodiče si to nemyslí.

Diplom praxi nenahradí

"Ono se to krásně řekne, kvalifikovaný pedagog. K nám přišel mladý učitel krátce po promoci. Plně kvalifikovaný muž do školství! Já sama jsem. Ale jen do té doby, než jsem zjistila, že nedokáže ani v klidu odvést svoji třídu do školní jídelny," říká ředitelka základní školy v Křesomyslově ulici v Praze Marie Holmanová. Prý po téhle zkušenosti sáhla znovu ráda po sice nekvalifikované, ale léty praxe ostřílené důchodkyni.

Pedagogické fakulty samy totiž z mladého člověka ještě učitele neudělají. Problematický je především malý podíl praxe při studiu. Například na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy (PF UK) se studenti před školní lavice prvně postaví až ve třetím ročníku. Souvislejší déletrvající praxe je pak čeká až v ročníku pátém.

"Samozřejmě že bychom uvítali větší podíl praxe při studiu," říká proděkanka pro studijní záležitosti Marie Kubínová. Podle jejích slov však tomu brání mnoho technických problémů.

Dobré zkušenosti s nekvalifikovanými učiteli má i řada rodičů. Například Hana, matka devítileté dcery: "Lucie měla v první a druhé třídě vynikající kantorku, původně vychovatelku družiny. To, že se Lucka dostala do třetí třídy na výběrovou jazykovou školu, je především zásluha její učitelky. Bez jakéhokoliv nároku na odměnu například každý týden odpoledne z vlastního rozhodnutí připravovala děti k přijímačkám. Dávala jim logické testy a hříčky, takže se na původně nepopulární doučování dcera začala dokonce těšit. A navíc nikdy nepřesouvala svou práci na rodiče. Standardní úkol a dost. Žádné dlouhé doučování a dovysvětlování. Tato nedostatečně kvalifikovaná učitelka postupovala s třídou prostě jen tak rychle, aby jí všechny děti stačily. A přitom probrala všechno, co bylo třeba."

Praxe ale scházející kvalifikaci formálně nahradit nemůže. Ředitel školy má sice možnost zařadit takového učitele do platové třídy odpovídající kvalifikovanému pedagogovi, nejvýše však na čtyři roky. Pokud si během této doby kvalifikaci nedoplní, jde finančně dolů. Pouze pro učitele starší pětáctičetřiceti let čtyřletý limit neplatí.

Avšak i když se nekvalifikovaný učitel rozhodne doplnit si potřebné vzdělání, často nemá kde. Pedagogické fakulty totiž nabídkou kombinovaných (dříve dálkových) studií příliš nehýří.

Například Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy nenabízí učitelům vůbec nic. "V současné době nemáme na kombinované obory ani akreditaci," říká proděkanka Kubínová. A nejméně do školního roku 2006/07 se situace na PF UK nezmění. O nové akreditace fakulta požádá až se změnou struktury studia (tedy rozdělení na bakalářské a magisterské obory).

"Ke kombinovaným oborům se však chceme alespoň v nějaké míře vrátit," slibuje proděkanka, i když zároveň podotýká, že jsou pro školu z různých důvodů náročné. "Uvažujeme z tohoto hlediska například o učitelství prvního stupně. Jenže i v tomhle případě jde z hlediska kombinovaného studia o velice náročný obor, několik různých didaktik..." vypočítává Kubínová problémy.

Promovaní pedagogové se do škol nehnou

Nekvalifikovaným kantorům, kteří by si rádi školu udělali, neporadí ani ministerstvo. "Náš úřad nemůže určovat vysokým školám, jaké druhy studia mají otevírat," říká Michaela Lagronová z tiskového odboru ministerstva.

Jinými slovy: Učitelé, kteří vyučují, často úspěšně, už léta a rádi by u své profese zůstali, si nemají kde doplnit kvalifikaci. Naopak většina mladých absolventů pedagogických fakult se do školních tříd příliš nežene. "Z našich absolventů se kantořině věnuje odhadem dvacet procent," přiznává i proděkanka Kubínová.

Martina Šrámková